

Definities en terminologie

Deze terminologielijst geeft een overzicht van de veelgebruikte termen uit de MeMO database (<http://memo.hum.uu.nl/database/index.html>). De onderstaande drie tabellen (objecten, tekstdragers en instituten) zijn hiervoor ook gepubliceerd in hoofdstuk vier, vijf en zes van de introducerende teksten van de database.

4. Objecten

Term	Uitleg
<i>Algemene aanduidingen</i>	
Commemorative marker (gedenkteken)	Verzamelnaam voor alle objecten met memoriefuncties die bedoeld waren om een graf aan te duiden. In de MeMO-database en ondersteunende producten wordt de term echter gebruikt voor een specifieke groep, namelijk de memorial tablets (gedenksteden), de crosses (kruisen) en de wall memorials (gedenktekens aan de muur).
Memorial item (object met memoriefunctie)	Object met een of meer memoriefuncties
<i>Typen grafmonumenten en grafzerken</i>	
Chest tomb or altar tomb (altaartombe)	Een monument dat bestaat uit een tombe (stenen kist), met of zonder een gisant of transi op de bovenplaat, zie MeMO memorial object ID 2941 en afb. 9 . NB in dit type monumenten ligt het lichaam begraven onder het monument.
Cross (kruis)	Meestal een houten of stenen kruis op een graf in een kerkhof, met al dan niet een inscriptie, en soms met heraldiek. Zie MeMO memorial object ID 1628 .
Double-decker monument (dubbeldekkertombe)	Een specifiek type grafmonument dat uit twee verdiepingen bestaat (zie hieronder) met de gisant van de overledene op het bovenste deel en een afbeelding van een lijk of skelet op het onderste deel, zie MeMO memorial object ID 2251 .
Floor slab (grafsteen, grafzerk)	De term floor slab wordt gebruikt voor stenen die deel uitmaken van een kerkvloer. Zie ook Tomb slab en Memorial tablet.
Freestanding tomb monument (vrijstaand grafmonument)	Een vrijstaand grafmonument, vaak prominent geplaatst voor een altaar, zie MeMO memorial object ID 2972 . Een dergelijk monument kan later tegen een muur of in een nis zijn geplaatst, zie MeMO memorial object ID

	1210 .
Memorial brass (messing grafplaat)	Een gegraveerde plaat van messing die meestal iets verzonken is aangebracht in een stenen plaat en bevestigd is met dikke metalen spijkers (Engels: rivets). De platen variëren qua formaat en kunnen afbeeldingen, inscripties en /of de wapenschilden van de overledenen tonen, evenals decoraties. Een groot deel van deze brasses zijn verdwenen; alleen de uitsparingen in de steen zijn nog zichtbaar en soms zijn de metalen spijkers bewaard gebleven. Zie afb. 2 maar ook MeMO memorial object ID 1090 .
Painted burial cyst (grafkeldertje)	Een kleine bakstenen grafkelder in een kerk of kapel, waarvan de bepleisterde muurtjes aan de binnenzijden zijn beschilderd met religieuze voorstellingen. De zijn in het Nederlands bekend als grafkeldertje (in het Frans als caveau peint). Grafkeldertjes zijn ****bijvoorbeeld aangetroffen in Aardenburg (Zeeland) en Utrecht. Zie MeMO memorial object ID 3277 .
Recess tomb (tombe in een nis)	Een grafmonument dat geplaatst is in een nis in een muur. Zie MeMO memorial object ID 2959 .
Sarcophagus (sarcofaag)	Stenen grafkist (monoliet) waarvan al dan niet alleen taps toelopende deksel voorzien is van een beschilderde of gebeeldhouwde decoratie en / of een inscriptie, zie MeMO memorial object ID 2565 . In veel gevallen is alleen de deksel bewaard gebleven, zie MeMO memorial object ID 2342 .
Tomb slab (steen die een tombe bedekt)	Stenen plaat, monoliet, die een tombe of een verhoogd graf bedekt. Door veranderingen of het verloren gaan van de tombe is het maken van een onderscheid tussen een tomb slab en een floor slab vaak moeilijk, omdat de overgebleven deksel van een tombe op of in de vloer kan zijn aangebracht, zie MeMO memorial object ID 414 en ID 449 .
Two-tier tomb (tombe met twee verdiepingen)	Een monument dat bestaat uit twee stenen platen boven elkaar, waarop op iedere laag een gisant of objecten, zoals een harnas en wapens, kunnen liggen, zie MeMO memorial object ID 2970 .
Wall tomb (muurtombe)	Een grafmonument bestaande uit een tombe (stenen kist) die tegen of deels in een muur is geplaatst, zie MeMO memorial object ID 3522 .
<i>Memorievoorstellingen</i>	
Diptych (diptiek)	<i>Memorievoorstelling, memorietafel, memoriestuk (Memorialbild)</i> Een kunstwerk dat bestaat uit twee luiken, zie MeMO memorial object ID 719 .
Memorial painting (geschilderde memorievoorstelling)	Een memorievoorstelling geschilderd op paneel, doek, glas of een muur. Zie het familie Beesd van Heemskerk altaarstuk en afb. 3 .
Memorial piece (memorievoorstelling)	Een voorstelling bestaande uit (meestal) een bijbelse of heiligenvoorstelling, met in de meeste gevallen de gebedsportretten van de te gedenken personen, vaak vergezeld van hun beschermheiligen, met een tekst met hun naam en sterfdatum en een oproep tot gebed voor hun zielenheil, en - indien van toepassing - hun wapenschilden. NB Er bestaan in Nederland ook memorievoorstellingen waarin de gebedsportretten de hoofdvoorstelling vormen. In het Nederlands zijn de volgende termen gangbaar: memoriestuk (geschilderd of gebeeldhouwd), memorietafel (geschilderd) of memorievoorstelling (meest algemene aanduiding).
Memorial sculpture (gebeeldhouwde memorievoorstelling)	Een gebeeldhouwde of gebeitelde of gegraveerde memorievoorstelling, gemaakt van steen, hout of in metaal aangebracht, zie MeMO memorial object ID 492 , ID 503 en ID 925 .
Memorial tablet (gedenksteen)	Meestal een stenen plaat die bevestigd is aan een muur en voorzien is van een gebeitelde of geschilderde

	<p>memorietekst. NB Een plaat die nu wordt aangezien voor een gedenksteen, kan oorspronkelijk</p> <ul style="list-style-type: none"> • een deel zijn geweest van een memorievoorstelling, of • een kleine grafsteen zijn geweest met een tekst die overeenkomt met in memorievoorstellingen gebruikelijke tekst (een zin met daarin de naam en de sterfdatum en een oproep tot gebed) die later in de muur is aangebracht, zie afb. 6.
Polyptych (veelluik)	Geschilderde of gebeeldhouwde kunstwerken die bestaan uit meer dan een deel, maar de term wordt vaak gebruikt voor kunstwerken die meer luiken hebben dan een drieluik. In de MeMO-database, websites en PDF's wordt het woord gebruikt in de deze laatstgenoemde betekenis. Zie MeMO memorial object ID 677
Single piece (enkel stuk)	Geschilderd of gebeeldhouwd kunstwerk dat slechts uit een deel bestaat en niet voorzien is van een of meer luiken. Zie MeMO memorial object ID 524 en 843
Succession series (opvolgingsreeks)	Rijen portretten of wapenschilden van elkaar opvolgende wereldlijke of kerkelijke hoogwaardigheidsbekleders of stamhouders van een geslacht. Zie MeMO memorial object ID 748 .
Triptych (drieluik)	Kunstwerk dat bestaat uit een middendeel en twee luiken. Zie MeMO memorial object ID 516
Wall memorial	Een monument dat aan of deels in een muur is aangebracht en dat is vervaardigd om een of meer personen te gedenken en dat gewoonlijk bestaat uit een memorietekst met randdecoraties, zie MeMO memorial object ID 1385
<i>Onderdelen van deze objecten</i>	
Cadaver (transi)	Afbeelding van de overledene als een lijk (in een lijkwade) of een skelet, bedoeld om de vergankelijkheid van het lichaam (en van het leven) te benadrukken, ofwel gebeeldhouwd, ofwel in steen gebeiteld of gegraveerd in een messing plaat, zie MeMO memorial object ID 281 . (Soms fungeert een transi ook als personificatie van de Dood of als een embleem voor de sterfelijkheid van de mens, MeMO memorial object ID 2251 .)
Devotional portrait (gebedsportret)	Portret van persoon in gebedshouding, knielend en/of met de handen in gebed gevouwen, zie bijvoorbeeld het familie Beesd van Heemskerk altaarstuk
Effigy (grafbeeld of gisant)	Een afbeelding van een overledene op een grafmonument of grafzerk, gebeeldhouwd of gebeiteld in steen of gegraveerd in een metalen plaat, vaak in liggende houding; ook bekend als gisant of ligbeeld. Zie MeMO memorial object ID 1291
Epitaph (epitaaf)	Term die in verschillende talen al in de middeleeuwen wordt gebruikt voor zowel een memorievoorstelling als een memorietekst, maar die in het Engels uitsluitend de memorietekst op een zerk of monument aanduidt. In de MeMO-database en ondersteunende producten wordt de term epitaaf alleen gebruikt voor de memorietekst.
Gisant (gisant, ligbeeld)	Afbeelding van de overledene, liggend op een grafmonument of grafzerk, gebeeldhouwd of in steen gebeiteld of in messing gegraveerd (afb. 1), zie ook Effigy.
Palimpsest (palimpsest)	Een term die in het onderzoek van handschriften wordt gebruikt ter aanduiding van een hergebruikt blad, maar die ook kan worden gebruikt voor hergebruikte grafstenen en messing grafplaten (Engels: brasses) die zijn omgedraaid en opnieuw zijn gebruikt.
Pleurant or weeper (pleurant)	Term gebruikt om de rouwende figuren op een graftombe aan te duiden. Deze moeten niet verward worden met

	biddende geestelijken die worden aangetroffen op (Engelse) tomben, of met de kleine figuren van familie, vrienden en nageslacht van de overledene die soms de grote gisanten van de overledenen vergezellen.
Tapered slab (taps toelopende steen)	Een stenen zerk die geleidelijk afneemt in breedte en waarvan de vorm erop wijst dat het om de deksel van een sarcofaag gaat, zie MeMO memorial object ID 1382 .
Shield ((wapen)schild)	De verschillende schildvormen die in de MeMO-database worden genoemd zijn weergegeven in een tekening

5. Tekstdragers en teksten

Term	Uitleg
<i>Algemene termen</i>	
Composites (convoluut)	Handschriften met teksten, die zijn samengebonden zonder dat ze qua thematiek op elkaar aansluiten, of zonder dat ze afkomstig zijn uit een en dezelfde instelling. De teksten uit een dergelijk handschrift werden dikwijls gebundeld op basis van het formaat van de afzonderlijke delen (teksten). Er hoeft dus geen samenhang te zijn tussen de teksten in een convoluut. In veel gevallen is de bundeling gemaakt door of in opdracht van een latere eigenaar, zie MeMO text carrier ID 19
Convoluten	Zie Composites
Doodboek/dodenboek	Algemene aanduiding, niet per se contemporain voor verschillende typen memorieregisters, zie bijvoorbeeld MeMO text carrier ID 138 en MeMO text carrier ID 337
Kapittelboek (Liber officii capituli)	Manuscript gebruikt tijdens de bijeenkomsten van het kapittel van een klooster, dat een of meer memorieregisters bevat, zie MeMO text carrier ID 17
Liber memoriarum	Contemporaine term voor wat voor type memorieregister dan ook, gebruikt in het handschrift zelf. MeMO text carrier ID 187 is bijvoorbeeld een mengvorm van een grafboek met de namen van de begraven personen en een register met memoriediensten, zie afb. 1
Memorieboek	<ul style="list-style-type: none">• Moderne verzamelnaam voor alle soorten memorieregisters• Contemporaine term voor wat voor type memorieregister dan ook, gebruikt in het handschrift zelf. MeMO text carrier ID 193 is bijvoorbeeld een lijst van namen met in enkele gevallen enige biografische informatie en een enkele keer informatie over te verrichten memoriediensten.• NB De term memorieboek werd overigens ook gebruikt voor andere soorten bronnen, zoals overzichten van inkomsten, maar ook voor bronnen die betrekking hebben op bestuurlijke zaken, zoals het memorieboek van de stad Gent, http://www.dbnl.org/tekst/heul008memo01_01/
Miscellany (verzamelhandschrift)	Handschriften met meerdere teksten die qua inhoud of thematiek een samenhang vertonen en/of uit dezelfde instelling afkomstig zijn. In een verzamelhandschrift kunnen dus allemaal teksten zijn opgenomen die de dodengedachtenis betreffen. Deze handschriften kunnen in één keer zijn afgeschreven ten behoeve van de instelling waar ze werden gebruikt. De in de tekstdrager aanwezige teksten, zoals een graflijst of een schenkingsregister, kunnen vervolgens over een langere periode zijn bijgehouden, maar er kunnen ook nieuwe teksten zijn toegevoegd, MeMO text carrier ID 17
Text carrier (tekstdrager)	Een tekstdrager kan één of meer teksten bevatten. Indien een tekstdrager meerdere teksten bevat, is het belangrijk te weten hoe deze handschriften tot stand zijn gekomen, omdat dit kan bijdragen aan het functioneren van de

	afzonderlijke teksten. Tekstdragers met meerdere teksten zijn grofweg in te delen in convoluten en verzamelhandschriften, zie aldaar (maar er bestaan allerlei tussenvarianten).
Verzamelhandschrift	Zie Miscellany
<i>Memorieregisters</i>	<i>Classificatie van de memorieregisters zoals gebruikt in de MeMO-database</i>
Register of burial places (grafregister)	<ul style="list-style-type: none"> • a. Registers van graven met vermeldingen wie waar begraven is, zie afb. 1 • b. Registers van eigenaren van graven MeMO text carrier ID 179
Register of gifts and foundations (Schenkingsregister)	Registers met aanduidingen (en beschrijvingen van) allerlei soorten schenkingen en stichtingen zie afb. 3
Register of memorial services (register met memoriediensten)	Registers waarin is beschreven voor wie, wanneer, wat voor memoriedienst verricht moet worden (zie Register met memoriediensten in een martyrologium van het Kartuizerklooster Nieuwlicht)
Register of names (naamlijsten)	Naamlijst die niet onder te brengen is in de hiervoor genoemde groepen zie afb. 4
Register of pittances and doles (pitantieregister)	Registers met uitdelingen en supplementen op maaltijden met (vaak) de vermelding namens wie, voor wie, wanneer en waar de aalmoezen moeten worden uitgedeeld en waaruit deze moeten bestaan MeMO text carrier ID 372
<i>Memorial registers: other names</i>	<i>Namen en aanduidingen zoals gebruikt in de bronnen, in inventarissen en catalogi van archieven en bibliotheken en in de classificatie van Huyghebaert en Lemaître, etc.</i>
Anniversarium	Necrologium, zie aldaar
Jaargetijdenboek	Necrologium, zie aldaar
Kalendarium	Necrologium, zie aldaar
Liber fundationum	Stichtings- of schenkingsregister
Martyrologium	Kalender met te gedenken heiligen. In sommige gevallen is het martyrologium ook gebruikt om te gedenken personen (niet-heiligen) in te noteren (zie Register met memoriediensten in een martyrologium van het Kartuizerklooster Nieuwlicht)
Necrologium	Kalender met per dag de namen van de personen die tijdens de mis herdacht dienden te worden. Een necrologium heeft voornamelijk een liturgische functie. In de loop der tijd werden in necrologia naast de namen ook wel schenkingen en/of graflocaties vermeld. Het necrologium gaat terug op het martyrologium dat in de eerste christelijke gemeenschappen werd gebruikt om tijdens de vieringen de namen te reciteren van de martelaren die voor het geloof gestorven waren, alsook voor heiligen in het algemeen. Zie de indeling van Huyghebaert hierboven.
Obituarium	Het obituarium is een register in de vorm van een Romeinse kalender waarin staat aangegeven wanneer jaargetijden en andere verplichtingen moeten plaatsvinden die een parochie, een klooster of een kapittel op zich had genomen. Zie de indeling van Huyghebaert hierboven.
Propijnboek	Zie Pitantieboek

Register for the burning of candles (Belichtingsboek)	Register met een overzicht van wanneer, voor wie, waar, hoeveel kaarsen moeten worden gebrand (afb. 7)
Succession list (opvolgingslijst)	Een type naamlijst met een chronologisch overzicht van wereldlijke en kerkelijke functionarissen die een bepaald ambt bekleedden Zie MeMO text carrier ID 35 .
<i>Verhalende bronnen</i>	<i>Bronnen die zijn beschreven in de MeMO database</i>
Annals (annalen)	Overzicht van per jaar geordende gebeurtenissen die betrekking hebben op een gebied, instelling, geslacht, etc.
Biografische beschrijvingen van religieuzen, meestal aangeduid als Bruderbuch (broederboek) of Schwesterbuch (zusterboek) en soms van leken	Handschriften met levensbeschrijvingen van mannelijke kloosterlingen en mannelijke inwoners van een religieus huis. Zie MeMO text carrier ID 268 . Handschriften met levensbeschrijvingen van nonnen en vrouwelijke inwoners van een religieus huis. NB in een aantal gevallen werd in zusterboeken ook de biografie van de rector opgenomen. Zie MeMO text carrier ID 1 .
Chronicle (kroniek)	Kronieken zijn verhalende overzichten van een of meer gebeurtenissen in bijvoorbeeld een gebied, klooster of geslacht. Er zijn alleen kronieken opgenomen waarin wordt gerefereerd aan de dodengedachtenis en aan stichtingen en schenkingen in het kader daarvan, zie Kroniek van het Barbaraconvent in Delft .
Gesta	Gesta zijn overzichten van de daden van personen, bijvoorbeeld van abten van kloosters. MeMO text carrier ID 6 .

6. Instellingen

Term	Uitleg
Abbey (abdij)	Klooster met abt of abdis aan het hoofd
Abbot/abbess (abt/abdis)	Hoofd van een mannenklooster/vrouwenklooster, met name van de oudere orden, dat de hoogste mate van zelfstandigheid geniet (afb. 6a en 6b)
Advowson (patronaat)	Zie Collatierecht
Archbishopric (aartsbisdom)	1. Kerkprovincie, omvangrijkste geleding van de Latijnse kerk, aan het hoofd waarvan een aartsbisschop staat. De kerkprovincie is verdeeld in bisdommen 2. Bisdom, rechtstreeks bestuurd door een aartsbisschop
Bailiff (balijer)	Hoofd van een balije. Synoniem: landcommandeur
Bailiwick (balije)	Regionale hoofdvestiging van een geestelijke ridderorde
Beghards/beguines (begarden/begijnen)	Mannen/vrouwen die zich aaneensluiten om een religieus leven te leiden zonder kloostergeloften af te leggen en met behoud van het recht op privébezit
Bishop (bisschop)	Bestuurder van een bisdom, bekleed met de wijdingsmacht (de bevoegdheid om priesters, kerken en altaren te wijden) en met de ordinarismacht (rechtspraak en bestuur) in zijn bisdom
Bishopric (bisdom)	Onderdeel van een aartsbisdom, bestuurd door een bisschop. Synoniem: Diocees
Brothers/sisters of the Common Life (broeders/zusters des gemenen levens)	Geestelijken en mannelijke leken/vrouwelijke leken die zich geïnspireerd door de Moderne Devotie aaneensluiten om een religieus leven te leiden in gemeenschappelijkheid van bezit maar zonder kloostergeloften af te leggen
Canon Regular / Canonesses Regular (regulieren / reguliere kanunniken en kanunnikessen)	Kloosterlingen van een orde die de regel van Augustinus volgt
Chantry (vicarie)	Een stichting bestaand uit een gereserveerd vermogen met bijbehorend bestuursreglement, met als doel het onderhoud van een priester ten behoeve van een altaardienst. Synoniem: kapelanie.
Chantry priest (vicaris)	Priester die de altaardienst verzorgt waarin bij stichting van een vicarie is voorzien
Chapel (kapel)	Ruimte, hetzij als onderdeel van of aanbouw aan een kerk, hetzij als zelfstandig gebouw, waarin een altaar is geplaatst
Chapter (kapittel)	1. Instelling gesticht om de leden, de kanunniken of kapittelheren, in staat te stellen het dagelijkse koorgebed te verzorgen. Het kapittel kan gevestigd zijn in een eigen kerk of in een parochiekerk 2. Bovenlokaal verband van kloosters die dezelfde regel en gewoonten onderhouden en onderling toezien op de naleving daarvan
Chapter of Sion (kapittel van Sion)	Bovenlokaal kloosterverband van enkele observante kloosters van reguliere kanunniken en kanunnikessen in het gewest Holland

Chapter of Utrecht (kapittel van Utrecht)	Bovenlokaal verband van de conventen van tertianen en tertiariessen in het bisdom Utrecht, gesticht 1399-1401
Chapter of Venlo (kapittel van Venlo)	Bovenlokaal kloosterverband van observante kloosters van reguliere kanunnikessen, hoofdzakelijk in het bisdom Luik
Chapter of Windesheim (kapittel van Windesheim)	Bovenlokaal kloosterverband van observante kloosters van reguliere kanunniken en kanunnikessen, gesticht in 1395
Clausura (clausuur)	Afsluiting van de buitenwereld van bepaalde gedeelten van een klooster, waarbinnen slotzusters zich permanent dienen op te houden en waartoe buitenstaanders geen toegang hebben
Collegiate church (collegiale kerk)	Kerk waaraan een kapittel verbonden is
Commander (commandeur)	Overste van een commanderij (afb. 6c)
Commandery (commanderij)	Zelfstandige vestiging van een van de geestelijke ridderorden
Confraternity (broederschap)	Vereniging van geestelijken en/of leken ter bevordering van de godsvrucht en tot onderhoud van een altaardienst. Vaak ook gilde genoemd
Convent (convent)	Religieuze gemeenschap, niet zijnde een abdij, klooster, commanderij of huis
Curate (pastoor)	De geestelijke aan wie de zielzorg in een parochie is toevertrouwd
Dean (deken)	1. In een kapittel: priester-kanunnik die, onder gezag van de proost, belast is met de dagelijkse gang van zaken 2. Hoofd van een dekenaat, belast met toezicht en rechtspraak, en vaak zelf pastoor in een van de tot het dekenaat behorende parochies
Deanery (dekenaat)	District (onderafdeling van een bisdom) waaronder een aantal parochies valt
Devout women (devote vrouwen)	In de eerste fase van de Moderne Devotie: vrouwen die samen een godgewijd leven leiden maar nog niet in gemeenschappelijkheid van bezit leven
Dioces (diocees)	Zie Bisdom
Divine Office (Getijden)	Het officiële (koor)gebed van de kerk, dat zeven maal per dag plaatsvindt en dat zich richt naar de vereisten van het kerkelijk jaar
Double monastery (dubbelklooster)	Klooster dat - op hetzelfde terrein maar in gescheiden ruimten - zowel een mannen- als een vrouwengemeenschap herbergt, waarbij het totaal onder de leiding staat van de overste van het mannenklooster, meestal een abt
Guild (gilde)	Zie Broederschap
Hospital (gasthuis)	Stichting ten behoeve van het doen van werken van barmhartigheid ten gunste van een of meer categorieën van behoeftige personen
House (huis)	Religieuze gemeenschap van broeders of zusters des gemenen levens
Indulgence (aflaat)	Oorspronkelijk: gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van kerkelijke boetedoening opgelegd bij de biecht. In de loop van de tijd ook: verkorting van het verblijf van de zielen in het vagevuur
Jus patronatus (collatierecht)	Het recht om de bekleder van een kerkelijk ambt in het genot te stellen van de inkomsten uit dat ambt en hem ter benoeming (institutie) voor te dragen aan het kerkelijk gezag. Synoniem: collatie
Kapelanie	Zie Vicarie
Koorgebed	Zie Divine Office
Land commander (landcommandeur)	Zie balijer

Military order (geestelijke ridderorde)	Orde ontstaan tijdens de kruistochten en bestaande uit ridders (die strijd leveren), priesters en broeders, die alle de drie kloostergeloften afleggen
Modern Devotion (Moderne Devotie)	Godsdienstig reveil onder geestelijken en leken vanaf het eind van de veertiende eeuw en uitgaande van de noordelijke Nederlanden
Monastery (klooster)	Vestiging van personen die zich van de wereld afscheiden om een godgewijd leven te leiden en die de drie geloften van armoede, gehoorzaamheid en kuisheid afleggen
Monastic rule (kloosterregel)	Kerkelijk erkende regel volgens welke monniken en nonnen hun leven inrichten. De belangrijkste regels in laatmiddeleeuws West-Europa zijn die van Benedictus, van Augustinus en de eerste en tweede regel van Franciscus
Monk (monnik)	Aanduiding voor een mannelijke kloosterling die de drie kloostergeloften (armoede, gehoorzaamheid en kuisheid) heeft afgelegd. Reguliere kanunniken en leden van een geestelijke ridderorde worden niet als monnik aangeduid.
Nun (non)	Vrouwelijke religieuze die de drie kloostergeloften (armoede, gehoorzaamheid en kuisheid) heeft afgelegd
Observance (observantie)	Hernieuwde strenge naleving van een kloosterregel
Orphanage (weeshuis)	Zie Gasthuis
Parish (parochie)	Basiseenheid van kerkelijke organisatie ten behoeve van de zielzorg; de plaats waar de gelovige de sacramenten ontvangt
Pilgrimage (pelgrimage)	Reis ondernomen met een religieuze doelstelling, in het bijzonder het bezoeken van een plaats met een bijzondere cultus
Prior (prior)	1. In oudere orden: onderoverste van de kloostergemeenschap, terwijl het oppergezag wordt uitgeoefend door een abt. 2. In de jongere orden: kloosteroverste.
Priorin (prioress)	Overste van een vrouwenklooster, hetzij zelfstandig, hetzij onder oppergezag van een vader-abt
Provost (proost)	1. Overste van een seculier kapittel. 2. In sommige oudere orden overste van een kloostervestiging die afhankelijk is van een abdij
Regular clergy (reguliere geestelijkheid)	Personen die geloften hebben afgelegd op een van de kerkelijk erkende kloosterregels
Religious order: contemplative order (kloosterorde: beschouwende orde)	Orde van kloosterlingen die het gebed ten behoeve van kerk, wereld en begunstigers als hun belangrijkste taak beschouwen
Religious order: medicant order (kloosterorde: Bedelorde)	Orde van kloosterlingen die de gelofte van armoede niet alleen individueel, maar ook collectief onderhouden, door bedelen in hun onderhoud voorzien en zich wijden aan de zielzorg
Secular chapter of canonses (damesstift)	Seculier kapittel bewoond door adellijke kanunnikessen
Secular clergy (seculiere geestelijkheid)	Personen van het mannelijke geslacht die (lagere en/of hogere) wijdingen hebben ondergaan
Semi-religious men and women	Gangbare, maar kerkrechtelijk niet correcte term voor mannen of vrouwen die een religieus leven leiden zonder de drie geloften te hebben afgelegd
Tertians/tertiaries (tertianen/tertiarissen)	Mannen/vrouwen die, al dan niet collectief, een religieus leven leiden en zich daarbij houden aan de voor leken bedoelde derde regel van Franciscus